

TELEGRAFUL ROMAN.

Телеграфическое издание
содержит: Моряна и Сынства.
Президиация се оуче дн
Сисъ да еспедитара оуеи; не асаа
рз да Ч. Р. поще, ка вант гата, prin
скрисори франкате, адресате катре
еспедитара.

№ 58.

ANUL I.

Ciobiș 25. Iulie 1853.

Прецилъ президентиле пентрз
Сисъ есте не вант 7. ел. м. л.; сар
не о жунтате де вант 3. ел. 30. кр.
Пентрз чекелате марп ие
Трансилванн и пентрз провинцие
дин Монархия не вант 8. ел. сар
не о жунтате де вант 4. ел. —
Инсертате се латеск ка 4. кр.
пентрз ка слоие мид.

Pag. | 335

Депеше телеграфиче.

Франкфурт 29 Iulie. Днъ газета badens „Landtagsnachricht“ са лъатъ дела прое. Германск профессор де опоре ми френкелъ де а динеа преледери дн збирататеа дела Хайделберга prin ordinadiune ministeriale.

Париж 30 Iulie. Вапореле Шангаля а соситъ ла Марсилия. ми дитреде ширите че ле а адсск Карадоръ.

Бесика Баи.

Дин тимпъ дн тимпъ фаче география експортъ дескоперитри поше. Се ивекъ паметле зпоръ локри, каре пълт акимъ нъ ащ фостъ кз-принс дн панеле географиче, ми каре де аци днколо тревие съ се екри дн еле, пентрз кз неще евинеминте днсемпате салтъ легате де ачеле нсте. Асия с. е. Каполла ми Вилагош пълт ла а. 1849 прэ пълитъ ащ фостъ кзпоскзте, днст де атълчи днкоче нъащ лиситъ а се петрече дн тоге панеле Днгарие, каре еск ла лъимпъ.

Астълитъ е ми кз Бесика Баи. Ници зпъ Лесиконъ де конвеса-ционе, ници зпъ Вокваларий географическ нъ не дъ вр'о деслэчире дес-пре псидианеа локале а ачеститъ пълт каре де ащ дагъ е атълъ де моментосъ. Нъмаи картеа ештъ ла лъимпъ дн Париж ла а. 1841 съз титлъ „Guide en Orient“ не дъ дн привинца ачеста зрмьторий деслэчире скъртъ кз окасианеа дескриерий Тенедос: ачестъ инсълъ е фортэ импортанте пентрз апропиереа сеа де Дарданеле, еа аре зпъ портъ пълитъ Бесика Баи, ашратъ де дозе фортреде дитреде кз тълври.

Асия даръ Бесика Баи есте портъ инсълей Тенедос. Дн-тр'адевеъръ зпъ локъ класикъ. Чине, де а четитъ Енеида лъи Виргилий, нъ ми ащче аминте дин историа кълдереи Троицеи де Тенедос:

Est in conspectu Tenedos notissima fama
Insula, dives opum, Priami dum regna manebant,
Nunc tantum sinus et statio male fida carinis.

Бесика Баи а фостъ портъ, дн каре с'ащ ретрасъ Гречии, лъ-съндъ днмнтеа Троицеи кълъ чедъ маре де лемпъ, ка кълдъ с'аръ фй лъсатъ де аседиа четъдй.

Инсълъ Тенедос днъ дескриериле чедоръ веитъ авета оптзечи де етадие днпрециръръ. Търсигъла енглезескъ Шандър калълэзъ пэри-фера ачестей инселе дн зече мълври енглезеци. Днса е петросъ, дар родигоритъ. Делтрареа еи де промоторилъ Сигезм, ла дн-трареа де катре Асия дн Дарданеле, е де 12 1/2 мълври енглезеци.

Псидианеа чеа фаворавиле а инселе ла гъра Елеспонтъ и а датъ еи де дэвлэч'о импортантъ, кареа днст дела афларае вапорелоръ днкоче а маи скълзтъ. Маи пайнте тревиязъ коръиеле порниге суре Константинополе, дэкъ сълла зпъ вълтъ пэфаворавиле, адеце ори кз семпелеле съ стее ми съ ашенте дн Бесика Баи. Де ачееа днператълъ Исчиданъ а ми ридикатъ аш зпъ магазинъ дн каре се дескъркашъ коръиеле кз гръхъ дела Египтъ, ка апои не васа маи миче дн зпъ вълтъ маи фаворавиле съ се трэкъ prin Елеспонтъ. Ачестъ зидире ера лъгъ де 280 ми латъ де 90 зрме. Астълъ нъ се маи ащч'о ници о зрмъ днтр'ълса.

Дн тимпъриле скълдереи днперъдичей бисантине а фостъ Бесика Баи локълъ де днглэире пентрз пълтешоии пращи, карий фълчэ Ар-хиделагълъ пэсигъръ. Османъ, стръпомилъ Селтанилоръ де астълъ а кълринсч' ачестъ инсълъ ла а. 1302 ми апои де аци свърши окъ-пареа тълвrorъ инсълелоръ дин мареа егетъ. Фортрецеле челе дозе, десаре каре амъ ворытъ маи сълъ ми каре ашъръ днтрареа дн Бесика Баи, лъ фостъ ла а. 1656 дн ресоилъ велецианилоръ кз Търчи де катре чей днглэирэ окъпате, даръ кълдъ днъ ачееа ерълъ лъ-сате, ка зпеле че нъ се потъ динэ. Фортэ тъллэ а пълититъ ачестэ инсълъ кълдъ кз рескола чеа дн зрмъ а Гречилоръ, ла каре ми еа лъсатъ парте. Алартинс, каредэ кълдъ днъ ачееа а къл-

торитъ prin ea, не повестеше ниде лъкърри днрозитрие деспре кълчениеле свършитэ аколо prin Търчи. Днтре ачеле с'ащ пълити-чидъ ми пълтешоеле вл, де знде се продъчае аимоскълъ влнъ де Те-недос, каре а аштъ ренсте ми дн бекиме. Ачестъ влнъ с'е динэе кълте 14 — 15 ани, днпъ каре апои колорэа лъи чеа рошъ се пре-фъчае дн ашъ.

Ворвеле лъи Виргилий: Statio non fida carinis нъ се потривескъ дн привинца портъ инсълей ачестэа, каре де мид де ани сэрвече коръ-вирилоръ де адъностъ. Стълчеле, каре днкълиторъ ачестъ портъ, салтъ асия де дналте, днкълъ днтрэкъ вълврилэ ми чедоръ маи марп катарче, де ачееа ми Троианн нъащ потътъ с'е зърискъ пълти-пореа флотъ греческъ, де ми де алтмнтреа Тенедосъ лэене с'е тоге ведэ де ла Troia Est in conspectu Tenedos.

Протестацйанеа Порции дн контра конприндереи принципалелоръ дела Днлре.

Ачестъ актъ историкъ, не каре, пентрз товлъ лъи чедъ моде-ратъ, лъ лъатъ тоге газетеле интерне ми стръине, аре зрмьто-рилъ кълринсч'.

Дналта портъ а примитъ шире овициале, кълкъ арматэ рсэескъ трекълдъ Прътълъ, а днтратъ дн Молдова, кз скопъ де а конпринде ми Ромъния. Мишкареа ачеста фъръ конфълтзиреа порции, не зпъ пължпнтъ, каре фаче о парте днтретиторъ а днперъдичей селе, а тревиязъ с'еи причиниаскъ нъ пълмаи маре пеллэчере, кз тогеодатъ ми шларе. Есте лъкър дэверосъ пентрз еа а ведеа не логитории ачесторъ провинцие локал ми пълчиге есчиди ла тоге евинеминтеле зпей окъптри милитаръ; еи дн есте кз греш а комбила о аетелей де агресивне кз декларационеле челе пачиче ми кз днкредингърилэ челе приетиници, не каре кабинетъз дела С. Петрополе ле а ренейтъ а десоори. Днст ми маи греш дн есте еи а нъ се мпра де о окъпациане, каре тале дн принципеле, че с'ащ днфитъ дн трактатъз дела 1841. Ресникълдъ дналта портъ снмъиминтеле де каре еа есте пълтрисъ фълъ кз зпъ асеменеа евинементъ, нъ поте с'е нъ араге ла лъимпъ чеа адевератъ зпеле днпрециръръ, дн привинца кълрора министръ Млаестатеи селе а днператълъ с'ащ черкатъ дндемпере а ащче ачееа деслегаре, не каре о дориа днрзтатеа ми лъвиреа де паче.

(Аичи аръ зрма о деслэчире лъгъ а мисиней, че а аштъ причинеле Меллэкоф, ми историа пегоцианцилоръ маи департъ пълъ ла ачелъ моментъ, знде ачеле се днтрэзиссертъ дн зрмареа медъ-мерирей че а арлатъ порта кз пэсълскриереа потеи, каре о а про-пнсъ кабинетъз рсэескъ, ми днпъ каре апои а зрматъ днтрареа рс-шилоръ дн принципале дела Днлре.)

Не кълдъ се ала лъкърилэ дн стареа ачеста, дналта портъ а примитъ шире овициосъ, кълкъ тръпеле рсэеск'ащ трекълдъ песте Прътъ дн принципате.

Дэкъ картеа рсэескъ стъ шорцилъ де лъгъ черереа, ка при-велециеле релициосе, де каре есте ворва, с'е се днтриаскъ не те-мелъзъ трактатъз дела Каинари, prin зпъ хрисовъ дндеториторъ, атълчи тревеа вългатъ де сэлъ, кз фълъднща че се кълринде дн партеа днтеи а арт. 7. дин ачелъ трактатъ, привиторъ ла ашлареа релиционей крешине ми а бисоричелоръ еи, есте зпъ че де овше ми кз дн ачееа нъ се зъреше де тотъ ачееа гъръ, каре i o днлешинэ Рэвоя, ми днкъ ми маи пълитъ о специалитате дн заворэа релиционей гречески.

Не тотъ днтемлареа порции, кълдъ еа нъ аръ ашра религи-анеа крешинъ ми бисоричеле еи, аръ трекъ пълмаи с'е i се адълъ аминте с'е зърднща еи prin провокациане ла пълитъзъ трактатъ; ачееа днкъ есте кларъ, кълкъ ачестъ пълъ пропосидиане лъс'е поте днтемсэа

TELEGRAFUL ROMAN.

Telegraful este de două ori pe săptămână: Mercuria și Sâmbăta.
— Prenumerațiunea se face în Sibiu la espeditura foiei; pe afară la C. R. poște, cu bani gata, prin scrisori francate, adreșate către espeditură.

N^{ro} 58. ANULŪ I.

Sibiu 25. Iuliu 1853.

Prețulu prenumerațiunei pentru Sibiu este pe anū 7. fl. m. c.; ear pe o jumătate de anū 3. fl. 30. cr. — Pentru celelalte părți ale Transilvanii și pentru provinciile din Monarhia pe unū anū 8. fl. ear pe o jumătate de anū 4. fl. — Inseratele se plătescu cu 4. cr. sirulū cu slove mic.

Pag. | 339

Depeșe telegrafice.

Francfurtū 29 Iuliu. După gazeta badensă „Landtaitung” s’a luatū dela prof. Gervinusū profesura de onóre și dreptulū de a ținea prelegeri în universitatea dela Haidelberga prin ordinațiune ministeriale.

Parisū 30 Iuliu. Vaporele Șaptalū a sositū la Marsilia, și întârește știrile ce le a adusū Caradorulū.

Besica Baī.

Din timpū în timpū face geografia europénă descoperiri noue. Se ivescū numele unor locuri, care până acum nu aū fostū cuprinse în mapele geografice, și care de aci încolo trebuie să se scrie în ele, pentru că nește evineminte însemnate sântū legate de acele nume. Așia s. e. Capolna și Vilagoș până la a. 1849 pré puținū aū fostū cunoscute, însă de atunci încóce n’au lipsitū a se petrece în tóte mapele Ungariei, care esū la lumină.

Astfelii e și cu Besica Baī. Nicī unū Lesiconū de conversațiune, nicī unū Vocabulariū geograficū nu ne dă vr’o deslucire despre pozițiunea locale a acestui punctū care de astă dată e atatu de momentosu. Numaī cartea eșitā la lumină în Paris la a. 1841 sub titlu „Guide en Orient” ne dă în privința acésta următoria deslucire scurtā cu ocașiunea descrierii Tenedos: acésta insulā e fórte importante pentru apropierea sea de Dardanele, ea are unū portū numitū Besica Baī, apărātu de doue fortărețe întărite cu tunuri.

Așia darā Besica Baī este portulū insulei Tenedos, — Într’adeverū unū locū clasicū. Cine, de a cetitū Eneida lui Virgiliu, nu’și aduce aminte din istoria căderei Troiei de Tenedos:

Est in conspectu Tenedos notissima fama

Insula, dives opum, Priami dum regna manebant,

Besica Baī a fostū portulū, în care s’au retrasū Grecii, lăsându înaintea Troiei calulū celū mare de lemnū, ca cândū s’arū fi lăsatū de asedia cetății.

Insula Tenedos după descrierile celorū veci avea optzeci de stadie împregiurū. Turistul englezescū Șandler calculéză periferia acestei insule în zece miluri englezești. Dānsa e petrosā, dar roditóriā. Depārtarea ei de promontoriulū Sigemu, la întrarea de către Asia în Dardanele, e de 12½ miluri englezești. Pozițiunea cea favorabile a insulei la gura Elespontulū ’i a datū ei de demultū o importanță, carea însă dela aflarea vaporelorū încóce a mai scăzutū. Mai nainte

trebuiau corăbiile pornite spre Constantinopole, decât sufla un vântu nefavorabile, adese ori cu septemănile să stee și să aștepte în Besica Caî. De aceea împăratul Iustinianu a și ridicat aci un magazin în care se descărcau corăbiile cu grâu dela Egiptu, ca apoi pe vase mai mice în un vântu mai favorabile să se trecă prin Elespontu. Acéstă zidire era lungă de 280 și lată fr 90 urme. Astăzi nu se mai află nici o urmă dintr'ansa.

În timpurile scăderii împărăției bisentine a fostu Besica Baî locul de întâlnire pentru numeroșii pirați, cari făcêu Arhipelagulu nesigur. Osmanu, strămoșulu Sultanilor de astăzi a cuprinsu acéstă insulă la a. 1302 și apoi de aci sevărși ocuparea tuturor insulelor din marea egeă. Fortărețele cele doue, despre care am vorbitu mai sus și care apăra întrarea în Besica Baî, au fostu la a. 1656 în resboiulu venețianilor cu Turcii de către cei dintăiu ocupate, dară curându aceea érašî lăsate, ca unele ce nu se potu ținé. Fórté multu a pătimitu acéstă insulă cându cu rescóla cea din urmă a Greciloru, la care și ea a luatú parte. Lamartine, carele curându după aceea a călătoritú prin ea, ne povestește niște lucruri îngrozítorie despre crânceniile sevărșite acolo prin Turci. Între altele s'au nimicitú și númerosele vii, de unde se producea faimosulu vinu de Tenedos, care a avutú renume și în vecime. Acestú vinu se ținea câte 14 — 15 ani, după care apoi colórea lui cea roșî se prefăcea în albă.

Vorbele lui Virgiliu: *Statio non fida carinis* nu se potrivescú în privința portulu acestuia, care de mi de ani servește corăbierilor de adăpostu. Stâncele, care încungióră acestú portu, sântu așa de înalte, încátu întrecú vărfurile și celoru mai mari catarge, de aceea și Troienii n'au potutu să zăriască pândítórea flotă grecéscă, de și de altmintrea Tenedosu lesne se póte vedé de la Troia Est in conspectu Tenedos.

Protestațiunea Porții în contra coprinderii principatelor dela Dunăre.

Scestú actú istoricú, pe care, pentru tonulu lui celú moderatú, îlú laudă tóte gazetele interne și străine, are următorulu cuprinsu:

Înalta pórtă a primitú știrea oficiale, cumcă armata ruséscă trecându Prutulú, a întratú în Moldova, cu scopu de a coprinde și România. Mișcarea acéstă fără confăptuirea porții, pe un pământu, care face o parte întregítoria a împărăției sele, a trebuitú să'î pricinuiască nu numai mare neplăcere, ci totdeodată și mirare. Este lucru durerosu pentru ea a vedea pe locuitorii acestorú provincie loialî și păciuite espuși la tóte evinemintele unei ocupări militarî; ei îi este cu greú a combina o astfelú de agresiune cu deciațiunile cele pacifice și cu încredințările cele prietinești, pe care cabinetulu dela S. Petropole le a repetitú a deseori. Însă și mai greú îi este eî a nu se mira de o ocasiune, care taie în principiele, ce s'au înfiptú în tractatulú dela 1841. Respicându înalta pórtă simțemintele de care ea este pătrunsă față cu unú asemenea evinémentu, nu póte să nu arate la lumina cea adeverată unele împregiurări, în privința cărora ministrii Maiestatei sele a împăratului s'au cercatú îndeșertú a aduce acea deslegare, pe care o doria dreptatea și iubirea de pace.

(Aici arú urma o deslucire lungă a misiunei, ce a avutú principele Mencicof, și istoria negociațiuniloru mai departe până la acelu momentú, unde acele se întrerupseră în urmarea

nedumerirei ce a arătat pórta cu nesubscrierea notei, care o a propus cabinetul rusesc, și după care apoi a urmat întrarea rușilor în principatele dela Dunăre.)

Pe când se afla lucrurile în starea acésta, înalta pórta a primit știrea oficiósă, cumcă trupele rusești au trecut peste Prut în principate.

Décă curtea rusescă stă morțișu pe lângă cererea, ca privilegiile religióse, de care este vorba, să se întăriască pe temeiul tractatului dela Cainargi, prin un hrisov îndetoriu, atunci trebuie băgat de sémă, că făgăduința ce se cuprinde în partea înteiă a art. 7. din acel tractat, privitória la apărarea religiunei creștine și a bisericelor ei, este un ce de obște, și că în aceea nu se zărește de totu acea tăriă, care i o însușește Rusia, și încă și mai puțin o specialitate în favórea religiunei grecești.

Pe tótă întemplantarea porții, când ea nu ar apára religiunea creștină și bisericile ei, ar trebui numai să i se aducă aminte făgăduința ei prin provocațiune la numitul tractat; aceea încă este ciarú, cumcă acésta nouă propusețiune nu se póte întemtea pe acel tractat, fiind că privilegiile și scutițele religiunei (...) fiă făcutu de unde va vre o cerere séu amestecare. În adevérú, pentru ea este un punct de onóre ale susține pe acele acum și în viitoriú, precum și o îndetorie, pe care i o impune sistema îngrijirei pentru supușii seí. Fermanele, care ea le slobozi tocma acum și care întăresc privilegiile și imunitățile tuturor religiunilor, daú o dovadă publică despre simțementul celú vârtosú, care'lu nutrește înalta pórta în această privința, întru atăta, în câtú aci nu se vede de locú a fi de trebuința un amestecú străinú. Ciarú pentru că curtea rusescă, fiă din ce temeiuri va fi, a arătat un prepus (bănuélă) în privința acelor privilegii religióse, și fiind că religiunea grecescă este totodată și réligiunea augustului împeratú și a unei mari părți din supușii seí, înalta pórta, mișcată de aceste precumpăniri, precum și din privința prieteneștilor relațiuní, ce mai costă între ambele poteri, nu se împotivește la hotărârea de a da asupra acestui lucru încredințări de ajunsú. Ear' decă un guberniú, pe lângă drepturile și privilegiile, care le a datú bisericelor și preoților unei națiuni de atătea milióne de suflete ce stă subt a lui autoritate, din propriul seú îndemn, ar voi să pășescă la îndetorie escisivă cu un alt guberniú, atunci celú din teiú n'arú face alta, de câtú arú împărți cu acest guberniú a sea autoritate și ș'arú nimici a sea propriă neatárnare.

Tractalele înceiate între înalta pórta și curtea rusescă, ce se atingú de ambele principate, nu daú de locú potere Rusiei spre a trámite oștiri în aceste doué țere, și articolul respectiv din tractatul dela Balta-Limanú se mărginește pe lângă întâmplarea, cându în acele s'arú naște turburări din năuntru; care însă în împregiurările de față nu s'au întâmplatú de locú.

În faptă dar procesura acésta agresivă din partea Rusiei în principú nu póte fi privită altfeliú, de câtú ca o deciařiune de resboiú, care înaltei porți îi dá dreptulú necontestatú de a responde la aceea cu întrebunțarea de potere militare. Însă pórta este departe de a voi să'și aducă drepturile se la unú estemú.

Întărită în dreptatea, care'í conduce politica, față cu celelalte poteri, ea preferă a se apăra, în așteptare, că Rusia se va întorce de bună voiă la o procesură coresponsatoriă deciařiunilor ei. Spre a înlătura totú ce arú împedea acésta a ei reîntórcere, pórta se mărginește pentru astădată a protesta în contra agresiunei, asupra căreia se póte plânge cu totú dreptulú. Ea crede,

că prin mizlocul acesta dă lumii o nouă dovadă despre principiul moderațiunii ce l'a păzitu dela începutul acestei trebii. Ea se contenește dela totu feliul de lucrare dusmănosă, dar deciară, că nu voiește nici în o întâmplare a concede ca din vreme în vreme să între noue oștiri în provinciile Moldova și România, care sântu părți întreținătorie ale împărăției turcești, nice să fie privite acele ca o casă fără de stăpân.

Prin urmare ea protesteză în formă și în public în contra acestui act; și cu încredințare, că puterile, care au subscris de împreună tractatul dela anul 1841, nu voru da a lor învoire la o asemenea agresiune, lea datu a mână o îmfațșare a împregiurilor și deocamdată 'și iea o pusețiune armată pentru a sea apărare.

În urmă ea repete, că Maiestatea sea sultanul totdeuna dorește, după cum a arătat prin probe, a întimpina totă întemeiata pretensiune a curtei rusești, și că este gata a preveni or ce plânsore, atingătoriă de trebele religiose, ce aru mai poteo rădica subpușii grecești; în privința locurilor celor sfinte, care întrebare s'a deslegat spre mulțămirea Rusiei, s'a făcutu ușurare, și înalta pörtă nu va înceta a da încredințări și mai lămurite, spre a întări ordinățiunea ce s'a făcutu în înțelesul tuturor părților.

Asupra protestului acestuia se exprimă „Corespundința austriacă“ în următorul mod: Noi nu putem a nu ținea actul acesta după formă și cuprinsu ca o garanțiă de pace; căci deca, pörta este hotărâtă a susține pacea, decă ea nu vrea să întrebuințeze mizlőce siluitorie, deca ea vrea să întrebuințeze mizlőce siluitorie, decă ea cu unu cuvântu obiectul certeii ilu străpune pe terenul negoțiațiunilor diplomatice, atunci se va potea privi cel mai apröpe și ponderosü motivu alü temerii unui conflictu violentu ca înlăturatü.

Căci precum sântemü noi dintr'o parte cu totul convinși, că turburarea pacei obștești arü trebui să se numere între cele mai mari calamități, care ne arü potea lovi în véculu acesta, noi tocmai așia de cu tăriă și credemü, că zace în interesele și cercurile celor mai vie dorințe ale tuturor gubernielorü europene, a păstra bunul acesta de pace fără cea mai puțină atacare.

Ce se atinge de guberniul ce. r. austriacü, despre intențiunea lui în privința acésta nu póte fi nici o îndoială. Problema lui este grea, însă onorifică. Ținându se elu pe unu punctu obiectivü neutrale, este îndreptatü numai spre susținerea pacei, spre o mizlocire prietenescă, prin o conplanare, ce corespunde atâtü demnității, câtü și iretereselorü părților prigonitorie, și are de partea ei în curata sea tendință cea mai bună comitivă pentru toți pașii de mizlocire.

Este unü lucru förte firescü, cum că stadiulü nehotărärei, în care se află acéstă întrebare, stărnește o încordațiune viă a spiritelorü în tóte părțile Europei, însă pentru aceea nu amü face bine de ne amü slobozi la grigiü, ce nu s'arü potea justifica, și noi ne ținemü însărcinați, ba și detori a susține speranța despre deslegarea pacinică a causei acestei viă și tréză. Nu e de trecutü cu vederea, că ea atárnă dela multe întemplări scimbătorie, însă cumpânindü lucrulü cu mintea tréză, vomü vedé că avemü mai multe temeiuri și probabilități pentru o deslegare pacinică.

Negoțiațiunile sântü în deplina sea lucrare, însă decursulü lorü, care atárnă dela multe împregiurări nu póte ținé asemenea pași cu nerăbdarea publicului; unde se lucră despre așia ponderöse interese, se cere și timpü, ca să se afle calea fericită spre a lorü împăciuire.

Întâmplări de zile.

În anul trecut s'a întrebuințat pentru oștirea austriacă 200 funți de sulfashinine în prețiu de 20,000 fl.

Scrisorile ce vin de la ambasadorele franțozescă din S. Petersburg, spun că împăratul Nicolaș nu e așa aplecat spre pace ca mai înainte.

Cu 1-a Augustă aș intrat amplexiati de comitate în țera unghurască în funcțiunile sele.

În biserica gr-orient. din Viena s'a ținut în zioa de S. Ilie la 11 ore cununia princip. Mihaile Obrenovică cu comtesa Huniadi.

Drulă Davidă Vahtel s'a făcut referințe în trebile sănătății la locuțiința din Buda.

Din tôte părțile vină iarăși știri despre furtune și grădină.

Independința belgică scrie că în 14 Augustă se va celebra cununia arhiducesei Maria cu duca de Brabantă prin procurațiune. Fiitorea Duceșă de Brabantă va părăsi Viena în 16 și va ajunge în 20 Augustă în Brusela.

Ună corespundinte din Smirna scrie despre arderea iconei principelui Mencicof în următorul mod: Arderea nu s'a făcut în 24 ci în 23 Iunie, nu aș fost refugiații cari aș ars pe Mencicof, ci tinioții, adecă catolicii de la insula Tinos, cari ca să batjocorescă pe grecii de aici aș ars icona, însă nu a fost icona lui Mencicof, ci a împăratului rusesc, a protectorului bisericeii grecești, dar ei nu aș ars nici această iconă, căci aș fost opriți prin poliție.

Comanda peste 12,000 trupe egiptiace o va porta Ahmet Pașă, ele aș se face mai înainte în vecinătatea Constantinopolei carantină.

Ministrul de resbelă și marele Visiră se pregătesc a merge în lagărul de la Șumla.

Trebele negoțitoresti aș încetată cu totul în Constantinopole, și de va mai ține statulă acesta se va stinge de tot.

Franția.

Parisă în 27 Iulie. Doară Dvoștră cugetă, că împăratul Nicolaș „zică agenții rusești” pentru o ceia la S. Mormăntă a făcută așa mărețe manifestațiuni, a pusă în mișcare 200000 oștiri, a ocupată principatele, și este hotărâtă să rămănea acolo, până ce va dobândi ce dorește? Cuestiunea sfinteloră locuri a fostă numai pretestă, împăratul Nicolaș urmăze politica tradițională a Rusiei. Elă nici că vrea să face nouă cucerințe, nici să surpe imperiulă turcesc, și să se așeze însuși în Constantinopole. Însă s'aș cercată Turcia să precunoscă situațiunea sea, și să se subpună. Se vorbește despre independința, despre suveranitatea Turciei. Ea este vasalulă nostru. Ea trăiește de 70 ani numai prin indulgința noastră prin sprigiōna noastră, Noi nu putemă concede, ca Turcia să se emancipeze astăzi ca să ni se opună noă. Intervențiunea Angliei și a Franției a încălțită întrebarea întrună modă năcājicosă. Fără intervenirea loră ori cum Turcia s'ară fi supusă. Împăratul Nicolaș nu pōte concede ca Turcia să fie unealta, și asilulă revoluționariloră ai tuturoră țeriloră. Noi amă pătimită o șlapă în causa refugiațiloră unghurești. Noi trebuie să luăm revangie” — Corespundintele zice la acesta: Eă îți trimite deciarățiunea agențiloră rusești fără nici ună comentariu. Este pasivă, că Anglia cu tôte pregătirile ei cele mari

de resbelu refusa, a se lasa mai de parte in opozitieune catre imperatul Nicolau. — Bursa a fostu astazi bine dispusa. — Acesta articolu in relatieune cu celu de subt rubrica „Turcia” ne da lucrulu destulu de apriatu pe fata.

Anglia.

„Morningu postu” iarasi a inceputu sa vorbescă despre cauza orientale, elu vorbește despre proiectulu ce s’a facutu Rusiei cu cea mai buna sperantia ca se va primi, apoi zice: De saru intampla — ce mai gata se pare a fi fara potinta — ca Rusia sa lapede proiectulu, seu sa tamande negotiatiunile pana la acelu punctu de timpu, in care ea aru pote operatiunile sele militari numai singura folosi, atunci vezi bine ca deslegarea intrebării aru fi grabnica definitivă și prin urmare de lipsa, și grozava. Decă țarul acuma nu este sinceru, va fi acestfeliu de deslegare o detoria impuitoria.

L o n d o n 27 Iuliu. Noi amu aflatu cumca in 24 ale acestei lune reprezentantii Angliei, Franției, Austriei și Borusiei in Viena au tinutu conferinta și au primitu unu proiectu pentru complanarea intrebării orientali. Representantele Rusiei și alu Turciei nu au fostu de fata, pote ca nu au inputernicire dela respectivele loru curti.

Rusia.

Ziurnalelu H. N. sa scrie din S. Petersburgu din 21 Iuniu pe cum urmeza: In Parisu și Londonu se voru mira reu omeni despre respunsulu curții imperatești asupra proiectelor de mizlocire, decă totu deodata voru intelege, ca afara de trupele ce sta sub principele Gorceacof conduce de Danenberg, Paniutin și Liuders s’a adunatu și reserva corpulu alu patruea langa Tula, și sta gata de resboiu, și ca unu podu pe luntre s’a asezatu peste Dunare intre Ismailu și insula Cetalu. Prin aceste mesure s’a tinutu putinelu și la tractatele din Adrianopole. La crisa de fata place gazetelor de aici ale curții a publica articulu, ce santu in stare a aprinde inimele Rusiloru, și sa le entusiasme petru causa, ce o apera Rusia in privinta de fata. Astazi iarasi a esitu unu astfeliu de articulu, care in introduciunea sea vorbește de manifestulu imperatulu, și demnitatea notei circulari de pe urma; și apoi zice: Preinduratulu nostru imperatu este indelungu rabdatoriu și multu milostivu; insa Maiestatea și onorea dreptcredințiosei Rusie, carea este maniloru sele incredințata dela Dumnezeu trece peste tote ! Mare este dumnezeulu rusescu ! tare imperatulu rusescu, și puternica dreptcredințiosa Rusia ! Rusia nu este puternica prin nemarginitele sele țere, nu prin fiii sei fara numeru, ea este puternica prin frica lu Dumnezeu, și amorea catre dreptcredințiosulu imperatu, pe care ilu prețuescu și alte popora și se temu de elu. Rusia este puternica prin amorea fiiloru sei catre patria loru, prin a loru vitejia și intrunire ! La strigarea Țarulu nostru se voru redica ne numerate cete de resboinici ca și unu omu. La cuvântulu Imperatulu va jertfi ori care credințiosu subpusu bunulu seu și averea sea. O imperatia, care este patrunsa de astfeliu de simțeminte va remanea pururea puternica, și neinvinsa ! Ce pote asupra ei zberatele hulitororu și pizmuitoriloru ? Provedinta a ciematu pe Rusia spre indeplinirea inaltelor hotărări dumnezeesti, ea ia datu unu mare și inteleptu Țaru; tote inșelatiunile se voru risipi ca fumulu, și stea povățuitoria a Rusiei va luci cu atata mai tare.

Din Cairo se scrie cu datu din 18 Iul. Tendința Rusiei este neascunsă a însufla creștinilor din Europa turcescă dorința după o stăpânire națională. Cu Moldavia, România și Serbia ia succese, acuma veni la rândul Bulgaria. Și apoi nu ne arată și Anglia, un adevărat contra casu de acesta? Nu sântu Gibraltarul, Malta și insulele Ionice tocmai atâtea căi către Egiptu? Acuma mai lipsește unu drumu către Candia seu mai bine către portul militar Suda, și atunci va sta Egiptul așa neputincios înaintea ochilor Leopardului britanic, ca și Constantinopolea naintea celui moscovitu, decât Bulgaria va câștiga unu Domnu, care să asculte de poruncile rusești tocmai așa cu subpunere ca principele Gica în Moldavia. Numa după ce cunoștemu ce a fostu comerciul Egiptulu, se pôte prețui și pricepe însemnătatea îngustimei dela Suetu și valoarea, ce pune pe ea Anglia. Cine vede în Egiptu numai valea Nilulu, cunoște numai ziumetate din valoarea lui, și care afară de acesta vede numai Abisinia și munții lunei, și nu privește la India, Australia și malul dela resăritu al Africeii, acela nu are nici o idee despre Geografia comerciulu.

Turcia.

Decă amu dori să se împlinescă proverbiul latinescu „Inter duos litigantes tertius gaudet” vreodată, acesta aru fi acuma cu ocaziunea ocupării principatelor românești prin oștirile rusești cându ele aru scăpa așa pre cum zice unu corespundinte din Constantinopole din 21 Iuliu. După știri seculare, se zice că comanda armatei ocupătoare aru fi pusu secuestru pe tributul, ce au Domni principatelor să’lu dé porții, și că acestora le aru fi opritu continuarea relațiilor oficiale cu pórta. Aicea cerculează și faima, cumcă îperatul Nicolau a prociematu independința acestor principate sub Domnul Știrbei, unii zicu că și pórta aru fi avut totu asemenea proiecte, și că independința acestor țere aru purcede dela Turcia. — În cătu este adevărată faima despre punerea secuestrulu pe tribut și despre oprirea relațiilor oficiale cu pórta nu știmu, că însă nici Rusia nici Pórta nu au prociematu independința principatelor, și că nici nu o voru prociema curându, potemu fi securi. —

Ținându Bairamul s’a întemplat în Constantinopole unu casu de mare însemnătate: Șaic-ul-islam a refusat a face Sultanulu visita ce este prescrișă prin cerimoniă, și acesta nu din altă causă, decât că Maiestatea sea a neglesu a duce la luptă pe credințioșii asupra necredințioșilor, cari au încursu în pământul sfântu al Islamulu. Șaic-ul-islam este marele preotu, căpetenia justiției, interpretatorele coranulu, și se adoră de toți binecredințioșii musulmani ca o umbră a Totputerniculu. O asemenea refuzare, de a arăta adecă sultanulu prescrișă devoțiune, să nu se fie mai pomenitu, de cându șede turculu pe tronul căzuților Cesareii. — Între Redifi domnește o nemulțemire pentru că s’au luat dela lucrul pe timpul secerii, și cele mai crâncine simțeminte ale fanaticismulu, ce dormiau până acuma, au început a se deștepta în ei, și a’și arăta la mai multe locuri poterea sea către raiele. Astfeliu în pregiurul Gienovei în Bulgaria a venit la încăierarea între turcii și creștini și au remas mai mulți morți. În altu locu au fostu gereni siliți prin militarii acestia ale da vestminte lor de țerenu, cu care apoi îmbrăcându ei au fugitu acasă.

Constantinopole 18 Iuliu. Gazetele englezești și franțuzești se întrec în numerarea dovezilor, care se arete ciară „Nedreptatea Rusiei.” După făcuta esperiință în loc, trebuie însă să concedem, cumcă procedura Turciei către raiale (creștini) a fost și este demnă de pedepsă. Mult s’a făcut, mai multe însă ar fi să se facă, s’a promis din partea porții multe dar nici odată nu s’a ținut tôte. Dela anul 1829 a avut Turcia timp destul a așeza pe subpușii sei așa pe cum cere spiritul timpului, ea s’a apropiat de problema cea mare, ce ia fost dată dela provedință, însă nu a corespuns așteptărilor, căci până când vorba unui creștin înaintea judecătoriei față cu turcul nu are totu acea valoare, ca vorba musulmanului, îi despărtește pe amândoi un adânc abis, care nu ar trebui să mai existe. Departe dă fim dară de a calcula ca lordul Dudley Stuard, care zice, că Turcia trebuie pentru aceea susținută, pentru că neșitoria Angliei cu ea sue pe an la 12—14 milioane punzi sternină.

Noi să punem principiul acestu egoistic la o parte, și să credem, că Turcia trebuie să existe, pentru susținerea ecuilibrului europen, însă ea să nu aibă mai mult față cu creștinii acea administrațiune ca mai nainte, se mai bine este să cază acestu imperiu !

Rusia a mers prea departe și trebuie să lase ceva în formă, decât va să nu se turbure pacea Europei pe mai mulți ani; însă și fieștecare cunoscători de turci trebuie să recunoscă cu mulțemire, că ea a adus pe tapet întrebarea creștinilor — carea să hotărăscă despre viitoriul Turciei. Din Paris, London, Viena, ba nici din Constantinopole, nu se pôte ispiți dreptățimea acestei împărțiri; cine însă nu vrea să credă, călătorască în lăuntrul Turciei — Turcii dela înălțarea lui Reșid Pașa se bazază pe o sistemă de mistificațiune, ce a ținut tótă Europa de nebună, el a fost totu deuna ingerul mântuitoriu, marele reformatore, fericitoriul și de tote mântuitoriul spirit, și țera o minune a progresului în arte, științe și rădicarea relațiilor socială. Sântu opt lune, decând se scimbă dintr’u odată glasul în Europa, când împrumutul nu sa primit, însă dabea a plătit Turcia ce a fost datoriă, și de loc a început iarăși de nou cântecul de laudă în multe gazete englezești și franțuzești, ce sânt plătite de Turci. Cu dreptul se laudă acuma moderațiunea porții față cu imperatul Nicolau, însă puțin numai a cuprins ponderositatea însemnătăței, adeveratul câștig, ce pôte resulta din pretensiunile Rusiei, decât ele se vor întrebui amesurat și spre folosul creștinilor. Noi zicem amesurat, căci ar fi o naivitate copilărescă, a crede, că Rusia a luat partea religioasă numai ca mască, ca să pôtă cu atât mai ușor aș faptui tendințele se cele ascunse. Pôrta își apără dreptul se, precăt pôte un stat slab, ea este de compătimit, ea se pôte, și să fie sprijonită, să i se ajute cu svatul, fapta și cu ban, însă cu ocasiunea acesta turcul trebuie umilit, el trebuie să știe, că el nu merită a mai domni, ci numai din privința interesului obștesc se mai suferă, însă decât va vrea să se scimbe sărios.

În 13 Iuliu s’era s’a vezut spre cea mai mare surprindere a europenilor pe pôrta de gratie a palatului rusesc în Pera în locul, în care era așezată pajurea, un glob lucitoriu străpuns de sulițe, pe care era înfiptă crucea S. Andrei. Spre nenorocirea entusiasmatului popor grecesc, care a alergat acolo, și șia făcut cruce, a trântit vântul de nord noptea acesta de mâna omenescă făcută arătare cerescă. Cititoriul pôte cunoște din acesta faptă adeverată cât de tare să silește Rusia ca să întăre poporațiunea grecescă; cei mai procopiți

vedu bine că țarul va face mai puțin ca sultanul pentru interesele lor comercială, căci aceste sântu la Greci lucrul de căpeteniă, însă alipirea ce o au ei către religie, are și asupra locu nu mai puțină influință, decât asupra masei poporului de rând.

În 16 Iuliu a bătut muierile turcești o călugăriță catolică pe ulițe, și au întrebuințat în locu de arme pantofii. Ansa a fostu prę neînsemnată, însă dorite ca săși slobodă veninul celu au asupra misionarilor francești. Guvernulu turcescu pregătește o procie măștiune către poporul turcescu, în care li se oprește orș ce necuviință asupra frâncilor și raialelor subt cea mai grea pedepsă.

O limbă ca acęsta nu sa citit de multe orș în zurnalii publici. Corespundintele nu laudă pe turcii din cauza aceea, că sa ridicat muscaliulu asupra lor, și nu urgisaște pe muscaliulu pentru că este muscaliulu și s'a redicat asupra turcului, elu aduce înainte arguminte, și încă arguminte luate din mizloculu vieții turcești, ca să ne dovedescă, căte neajunsuri face turcul creștinilor, și încăt are muscaliulu dreptu să'i de o lecțiune, carea să o țină minte de căte orș va vrę să tirănescă pe vreun creștin. Și întru adeveru până ce este creștinulu într'aceea pusețiunea față cu turcul, ca mărturia lui naintę judecării să nu aibă nici o valoare, elu nu va potę înainta nici odată, nu se va bucura nici cändu de binefacerea, ce dreptulu cetățenescu o atribue fiecărui sudit; ca să tăcem că creștinii în relațiune cu religiunea sea se privescu de giauri, adecă de căni.

X.

Publicarea sumelor dăruite la fundațiunea Franțiscu Iosifiană:

	M.	C.
	fl.	cr.
Din comuna Săsciori în Protopopiatul Sebeșului, și anume dela: Ce. P. Vasiliu Hintea Preot 1 fl. Ce. P. Ioane Bogdan Preot 5 f. Ce. P. Demianu Moga Preot 5 f. D. Demianu Moga curator 40 f. P. Radu jude și tit. 1 f. I. Capotă tit. 1 f. I. Pioariu tit. 1 f. I. Luca 1 f. M. Mărianu 1 f. S. Drăgiciu 1 f. N. Aleman cantor 30 cr. L. Dogariu 10 c. I. Dumbravă 10 c. S. Bogdan 10 c. I. Crețiu 10 c. P. Crețiu 10 c. A. Dogariu tit. 10 c. I. Itu 12 c. V. Morariu 10 c. A. Mirionu 10 c. S. Drăgiciu 10 c. P. Maica 10 c. T. Dogariu 6 c. I. Dogariu 6 c. I. al Rahili 6 c. N. Cernat 6 c. I. Aleman 6 c. G. Pioariu 6 c. G. Sonu 6 c. I. Radu 30 c. s. Serafim Bogdan 6 c. I. Sevanu 6 c. V. Gaboru 6 c. I. Catoi 6 c. I. Luca 6 c. I. Toma 2 c. S. Moga 2 c. T. Gavriilu 2 c. S. Arionu 2 c. T. Bogdan 4 c. T. Negre 3 c. V. Ivanu 2 c. I. Isaacu 3 c. G. Munteanu 6 c.		
Suma	61	30
Din Căpâlna, și anume dela: Ce. P. Simion Racabeu Preot 1 f. I. Bodea curator 1 f. N. Crăciun învățetoriu 1 f.		
Suma	3	—
Din Șugag, și anume dela: Ce. P. Ignatie Gib Paroh 1 f. P. Cernat învățet. 1 f. C. Crețu jude 1 f. N. Marcu Aloman 1 f.		
Suma	4	—
Din Protopopiatul Ungurașului, și nuame dela: P. Ce. D. Petru Roșca Protopopu și Parohu la S. Petru 5 f. Biserica și creștinii din S. Petru 7		

f. Ce. P. Irodione Labo Par. la Treznea 2 f. comunitatea Treznea laolaltă 6 f. biserica din Bodia 1 f. Ce. P. V. Hodiş Paroh alū Boznei 1 f. A. Lazar curat. la Bozna 1 f. Ce. P. I. Gogu Par. la Romita 1 f. biserica din Romita 3 f. biserica din Stăna 4 f. Ce. P. V. Popovici Par. la Jac 1 f. biserica de acolo 3 f. Ce. P. I. Damşa Par. la Miluoan 2 f. biserica de acolo 5 f. CeCe. Preoţi din Bălan D. şi S. Jorza 2 f. biserica de acolo 4 f. biserica Dolului 5 f. 50 c. Ce. P. I. Domşa Par. la Racoş 2 f. biserica Racoşului 3 f. biserica din Vaica 1 f. dela văduva Preotésa de acolo Palagia Druhăra 1 f. Ce. P. V. Murăşianū Par. la S. Maria 1 f. biserica de acolo 4 f. Ce. P. I. Gogu Par. la Gălpăia 1 f. biserica de acolo 3 f.

Suma

69

50

Prin stăruinţa P. Ce. D. Protopopū alū Nocihului şi Parohū alū Iosefstatului în Sibiiū I. Panovici, din Parohia Iosefstatului dela: P. Ce. D. I. Pannocici Parohū 20 f. Ce. P. I. Banul Diacon 2 f. D. Comşa 24 c. I. Moisă 1 f. P. Mihuţū 10 c. R. Faur 6 c. M. Apolzanū 6 c. P. Pădurēnū 12 c. E. Trifan Banu 1 f. I. Rehoianū 6 c. E. Petru Jōndrea 10 c. G. Bădilă 6 c. I. Silijanū 12 c. G. Popa 10 c. A. Avrijanū 6 c. E. Avrijanū 6 c. G. Bădălac 6 c. S. Ţerēnul 12 c. L. Ţerēnul 10 c. P. Hangiū 12 c. N. Iordanū 24 c. T. Pavelū 10 c. N. Bergia 6 c. C. Corpocianū 6 c. S. Bobaş 10 c. M. Danū 10 c. M. Ioan Căicuţ 6 c. P. G. Căicuţ 6 c. I. Silvestru 10 c. G. Cimpēnū 1 f. E. Ungar 6 c. V. Burguş 6 c. G. Sitof 20 c. N. Milăr 1 f. L. Laţcu 6 c. S. Ivănuţū 20 c. D. Cidu 10 c. G. Arpăşan 6 c. M. I. Pinciū 12 c. E. Ceicuţū 24 c. N. P. Dan 10 c. N. Tălmăceanū 8 c. D. Jōndrea 10 c. I. Dănuţū 6 c. I. Vera 10 c. I. Nera 40 c. M. I. Irimie 26 c. N. Demetriu 6 c. N. Domnariū 30 c. T. Comşa 10 c. I. Herbeū 12 c. A. Zunci 1 f. E. Eremie 20 c. N. Zunci 1 f. M. Frăţilă G. Parnăū 1 f. E. Ciriţă 30 c. N. Furcean 10 c. N. Bălaş 20 c. P. Jōndrea 24 c. E. Zunci 20 c. I. Moldovanū 1 f.

Suma

40

54

Dela comuna bisericescă gr. resăr. din Cincu mare 4 f. 50 c. del a comuna din Ţicindél 2 f. $8\frac{2}{5}$ c. Fofeldea 20 f. Marpodū 6 f. 32 c. Nocihū 8 f. 36 c.

Suma

42

 $6\frac{2}{5}$

Suma

221

 $20\frac{2}{5}$

La care adăogănduse suma publicată în numerii trecuţi de

2314

25

Suma totală

2535

 $45\frac{2}{5}$

Cursulū banilorū la Viena în 1. Augustū Calend. nou.

Aurulū _____ $115\frac{1}{8}$ Argintulū _____ $108\frac{1}{4}$